

Stolarz budowlany

711503

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Stolarz budowlany zajmuje się wykonaniem i następnie montażem różnych elementów drewnianych niezbędnych do wykończenia budynków: okien i drzwi, drewnianych posadzek i okładzin ścian (boazerii), drewnianych ścianek działowych, schodów oraz mebli wbudowanych (np. szaf wnękowych).

W zawodzie tym można odróżnić dwie podstawowe specjalizacje: stolarza warsztatowego i stolarza montażysty. Stolarz warsztatowy pracuje zwykle w wytwórniach i wykonuje wszelkie elementy stolarki budowlanej. Stolarz montażysta pracuje na placu budowy i zajmuje się osadzeniem tych form w konstrukcji budynku.

Stolarz warsztatowy musi doskonale znać się na rodzajach materiałów drewnnych (gatunki drewna, różne typy sklejek, itp.) oraz ich właściwościach i wadach (sęki, pęknięcia, sinizna, uszkodzenia powodowane przez owady i grzyby) bowiem sam dobiera materiał, który wykorzysta w pracy. Istotną umiejętnością jest ekonomiczne wykorzystanie wyselekcjonowanych materiałów, tak żeby z najmniejszej ilości drewna powstało jak najwięcej elementów.

Pierwszym etapem jego pracy jest naniesienie na materiał drewniany wymiarów formy, która ma być wycięta. Stolarz wykonuje pomiary, wyznacza linie, kąty, używając metra, znacznika i kątownika. Drugim etapem jest odpowiednie przycięcie i obrobienie materiału (zestruganie do odpowiedniej grubości, wyfrezowanie, oszlifowanie, impregnacja). W pracy swojej wykorzystuje różne narzędzia ręczne jak: piły, strugi, wiertła oraz urządzenia mechaniczne, zwłaszcza piły, frezarki, szlifierki. Mając już przygotowane elementy składowe wykonywanej formy (drzwi, okien itp.) przystępuje do ich łączenia. Istnieje wiele różnych rodzajów złączy: wrębowe, wpustowe, czołowe, stykowo-skośne, nakładkowe, wczepowe, czopowe itp. Stolarz musi znakomicie orientować się w sposobach przycinania, pasowania i typach klejów, gwoździ, wkrętów. Kolejnym etapem pracy jest zamontowanie różnych okuć – narożników, zawiasów, zamków, zasuw, klamek. Ostateczne wykończenie elementu stolarskiego polega na jego zabejcowaniu, zawoskowaniu czy politurowaniu. Do istotnych zadań stolarza należy właściwa konserwacja narzędzi i maszyn – strugi trzeba co jakiś czas naostrzyć, frezarki mechanicznie naoliwić. Każda z czynności wykonywanych przez stolarza wymaga rzetelnej wiedzy zawodowej np. trzeba wiedzieć w jakim kierunku można strugać powierzchnię drewna zależnie od układu włókien. Niezbędną umiejętnością jest również czytanie rysunków technicznych.

Stolarz zatrudniony na placu budowy montuje gotowe już elementy drewniane wykończenia budynków. Pierwszym jego zadaniem jest ocena jakości wykonania tych elementów. Zdarza się, że wykrywa w nich różne defekty, spowodowane na przykład transportem, wtedy zajmuje się naprawianiem tych szkód. Musi więc być wykształcony w pełnym zakresie umiejętności stolarza budowlanego. Podstawowym zadaniem jednak jest właściwe osadzenie tych elementów w konstrukcji budynku. Mocuje je używając różnego rodzaju kotew stalowych, klinów, wkrętów. Po osadzeniu uszczelnia i spaja różnymi klejami zamontowane elementy. Często dopiero na etapie montażu

osadza zawiasy, zasuwę, klamki. Zamontowanie elementów może wymagać różnych poprawek, przycięcia i ponownego spasowania części składowych, dostosowania ich do wymiarów murów.

Stolarz budowlany świadczy również usługi przy pracach wykończeniowych prowadzonych w budynkach. Wykonuje i montuje dekoracyjne stropy kasetonowe, wielowymiarowe elementy krzywoliniowe lub nietypowe jak turnikiety, drzwi harmonijkowe, drzwi przesuwane, schody drewniane ozdobne, zabiegowe, spiralne lub wachlarzowe, balustrady drewniane.

Zadaniem stolarza budowlanego są również prace remontowe, demontuje zużyte elementy i osadza nowe lub dokonuje różnorodnych napraw.

Odrębną specjalizacją jest stolarz budowlany- posadzkarz, wykonujący różnego rodzaju posadzki i podłogi z drewna lub płyt drewnopochodnych. Inną specjalizacją jest szutnik, który pracuje przy produkcji i remontach jednostek pływających oraz stolarz taboru klejowego, który montuje i naprawia drewniane części taboru kolejowego.

Środowisko pracy

materiałne środowisko pracy

Miejsce pracy stolarza jest wytwórnia lub warsztat stolarski bądź plac budowy czy remontowany obiekt. W wytwórni i warsztacie niektóre używane maszyny i narzędzia wznoszą hałas i powodują zapylenie. Czasami, np. przy szlifowaniu, trzeba pracować w ochronnych maskach. Pomieszczenia te powinny być dobrze wentylowane i opylane. Pewne czynności, o ile wykonywane są bez przestrzegania zasad bhp, mogą być źródłem chorób – na przykład impregnacja może wywoływać uczulenia i choroby skóry, a szlifowanie – pylice płuc. W pracy stolarza nieustannie występuje niebezpieczeństwo różnych urazów mechanicznych. Stolarz zatrudniony na placu budowy wystawiony jest na wszelkie niebezpieczeństwa charakterystyczne dla zawodów budowlanych – zwłaszcza upadek z wysokości i różnorodne mechaniczne urazy ciała.

warunki społeczne

Stolarz zatrudniony w warsztacie pracuje często samodzielnie, natomiast montaż elementów drewnianych na placu budowy wymaga zwykle współpracy jednego lub kilku pracowników.

warunki organizacyjne

Praca stolarza budowlanego jest tylko ogólnie kontrolowana przez majstra czy kierownika budowy. Dopiero odbiór techniczny rozlicza go z efektów jego pracy. W wypadku usterek musi je naprawić. Stolarz budowlany w warsztacie pracuje zwykle w dzień. W wypadku zatrudnienia na placach budowy może wystąpić konieczność pracy w systemie zmianowym

Wymagania psychologiczne

Wykonywanie zawodu stolarza budowlanego wymaga przede wszystkim znacznej zręczności rąk i dokładności. Umiejętność skupienia uwagi na swoich czynnościach, cierpliwość i zamiłowanie do perfekcji wykonania – to nader cenne cechy w tym

zawodzie. Efekty pracy zależą od starannego wykonania pomiarów i i potem ich precyzyjnego przeniesienia na obrabiany materiał drzewny. Stolarz wykorzystuje często oko i dłoń jak najczulszy instrument pomiarowy np. do oceny gładkości oszlifowanych powierzchni czy stopnia zawilgocenia drewna. Konieczna jest również doskonała koordynacja ruchowo-wzrokowa. Najlepszych stolarzy charakteryzuje dobre wyczucie formy, umieją natychmiast wyobrazić sobie rezultat każdej ich czynności. Najtrudniejszym zadaniem stolarza ma charakter powtarzalny jak np. szlifowanie czy piłowanie. Trzeba więc być odpornym na zrutynizowanie i jednostajność zajęć.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Pracę stolarza budowlanego można sklasyfikować jako średnio-ciężką. Ludzie wybierający ten zawód powinni być dość sprawni i odporni na trud fizyczny. Występujące przy niektórych czynnościach stolarza zapylenie wyklucza osoby ze schorzeniami dróg oddechowych. Stolarz budowlany ma kontakt z różnymi substancjami chemicznymi, przeciwwskazaniem są więc także alergię i choroby skóry. Innym przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu są zaburzenia równowagi, wady wzroku niepoddające się korekcji, choroby ograniczające sprawność manualną.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Do wykonywania zawodu stolarza budowlanego przygotowuje nauka w zasadniczej szkole zawodowej lub w technikum. Szkoły te dobrze przygotowują do zawodu stolarza budowlanego. Szkoły z klasami kształcącymi stolarzy dostępne są w całym kraju.

Osoby już praktykujące w tym zawodzie mogą potwierdzić swoje umiejętności zdając egzamin czeladniczy, a potem mistrzowski w cechu. Dla młodych ludzi uczących się zawodu praktycznie, zatrudnionych w różnych firmach, istnieje szansa uzupełnienia wykształcenia w tzw. klasach wielozawodowych organizowanych przez wiele szkół zawodowych w całym kraju. Podwyższanie kwalifikacji odbywa się poprzez podjęcie nauki w technikach na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej. Nauka kończy się zdobyciem tytułu technik w zakresie stolarstwa. Organizowane są również kursy zawodowe pn. stolarz budowlany, które pozwalają na zdobycie niezbędnych kwalifikacji osobom posiadającym wykształcenie zawodowe zdobyte w dowolnym kierunku. Bywają również sytuacje, iż instytucje szkolące w wymaganiach stawianym kandydatom na szkolenie podają tylko ukończenie szkoły gimnazjalnej.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

W zawodzie tym przed najlepszymi pracownikami stoi otworem droga uzyskania uprawnień mistrzowskich w cechu. Dobry stolarz budowlany może spodziewać się lepszych zarobków. Istnieje możliwość założenia własnej firmy, warsztatu wytwórczego lub zakładu instalacyjno -remontowego.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

W zawodzie tym istnieje możliwość zdobycia kwalifikacji w wieku późniejszym.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

- stolarz
- szlifierz materiałów drzewnych
- cieśla
- operator urządzeń do obróbki drewna
- operator do produkcji wyrobów z drewna

Polecana literatura

S. Bieniek Maszyny i urządzenia do obróbki drewna

F.Krzysik Nauka o drewnie

J. Prażmo Stolarstwo cz.1,2

R. Siemiński Obrabiarki do drewna